

O torzu astronomické expedice Průhonex v roce 1968

Kolega Gurňák mě inspiroval ke vzpomínání na stejnou expedici, jen na druhé stanici, tedy Ondřejovské.

Podstatné již bylo řečeno, navíc vzpomínky na expedici až do 20. 8. mám poměrně útržkovité, jen mi utkvěl pokyn dr. Grygara na expediční nástěnce - něco v tom smyslu, že se rozmáhá nešvar sušit prádlo na matraci (anténě) meteorářského radaru, což způsobuje zkratky a falešné signály. A z tohoto důvodu se přikazuje, že na radaru se smí sušit pouze prádlo zcela suché!!! A teď již k noci z 20. na 21. Politickou situaci jsme také sledovali zpovzdálí, s mírnými nadějemi (a iluzemi). Ještě v červenci jsem se účastila brněnské expedice Marodex (Gonové Lazy + Vařovský vrch). A Marodex vymysleli kolegové z Vařováku, protože byli chcípáci, my jsme navrhovali Bigoñex (pokud to nevíte, bigoñ je to, co vám plave v ešusu při stolování v přírodě, když to mrská nožičkama. Když to nemrská, je to šóší. Alespoň tak nás to učila Věrka z Ostravy, jejíž příjmení si už bohužel nepamatuji).

O této expedici se zmiňuji proto, že tam se hodně rozmohly vtipy na Čínu, konkrétně na to, jak nás Číňani napadnou, kdykoliv přeletělo letadlo, vykřikovali jsme: "Už jsou tady!", a to nám vydrželo i na Ondřejov. A že tam těch letadel onu noc létalo požehnaně.

Kolem 2. hodiny ranní, tedy už 21. jsme skončili pozorování a ubírali se spát, někdo si pustil transistorák... a hned nás začali svolávat, že se něco děje. Hlásili upozornění, že se bude vysílat velmi důležitá zpráva, vyjádření strany a vlády, zavolejte sousedy, upozorněte všechny známé, vážná situace a nepropadejte panice. Ale než došlo na tu zprávu, ozývaly se už jen rušičky.

Pamatuji si, jak jsme tam stáli v hloučku, oči navrch hlavy a řešili, co se asi děje, verzí bylo dost, ale o co jde opravdu nenapadlo nikoho. Šla jsem ke stanu Marušky Mollikové (Papouškové), která mezi námi nebyla, ukázalo se, že oni si pustili svoje rádio. Vedli jsme řeči "no to je hrůza" a podobně, až já řekla "a co se vlastně děje?" a tu se ukázalo, že ona ví, co se děje, protože si naladila Brno, které rušené nebylo. Takže jsme se zase sešli v jednom houfu, do rána jsme už nespali, mladší členové expedice (tuším, že tam byl někdo právě po 9. třídě) byli nakloněni tomu, vzít do kapes kameny a jít na pomoc Praze, tak jsme je uklidňovali. Někdy za rozbřesku jsme se přesunuli do ústavní jídelny a sledovali televizi, která několikrát ukončovala vysílání a potom je zase obnovila odjinud.

Bylo to všechno velmi emotivní a dost děsné. Rusy jsme přímo neviděli, i když někteří se byli dívat někde u silnice a viděli projíždět kolony. Expedice pochopitelně skončila, do 25. jsme tam sice ještě pobývali, pro mladší účastníky přijížděli rodiče, ale 26. jsme se už rozjeli domů. Já byla z Trutnova, jela jsem přes Prahu, první Rusy (přesněji sověty, byli to určitě Asiaté) jsem viděla až před Hlavním nádražím, samopaly, přilby... a nevím, kdo byl vyplašenější, jestli oni nebo Pražané. Po Praze jsem moc nechodila, jen rozstřílené Muzeum jsem viděla.

V Trutnově také byli Poláci, my jsme bydleli nedaleko kasáren, která byla přísně střežena okupačními jednotkami - v zatáčce stál tank a hlavní namířenou na kasárna, každou hodinu - dvě přijížděly další a odehrávalo se střídání, působilo to vše spíš komicky, jako hraní si na vojáčky,

na druhé straně silnice pod naším oknem ležel další voják se samopalem namířeným na kasárna. Naši mi vyprávěli, že když Poláci dorazili ke Trutnovu, byly tam hořící barikády (staré pneumatiky apod.) a vhodná hesla, tak prý zkonstatovali, že je to nějaký omyl, že tu jejich pomoc prý asi nechceme, a otočili zpátky do Polska, ovšem jen do té doby, než zakročili jejich šéfové a otočili je zase zpátky ke Trutnovu, a to už museli místní kluci pod hlavněmi samopalů tu barikádu hasit a rozebírat.

Moje kamarádky mi zase líčily, jak s nimi ti polští vojáčkové chtěli randit a nemohli pochopit, že s nimi české dívky nechtějí nic mít.

Já pak odjížděla začátkem září do Teplic a pak do Prahy do školy, do trutnovských kasáren přišli dočasně (jednotka dočasnosti = 1 furt) ruští vojáci, i na tu družbu - jak jsem slyšela, já už tam potom nebydlela - časem docházelo, jako asi všude. Ony ty barevné televizory a jiné sovětské vymoženosti...

Ale to už není o expedici.

Červen 2007, Věra Scheirichová (Pilcová)